

Pozityvusis MEP virusas

Jaunuolių pilietinio ugdymo(si) modelis

Vilnius, 2012

MOKOMASIS
EUROPOS
PARLAMENTAS

Šiame leidinyje pristatoma *Mokomojo Europos Parlamento* veiklos metodika. Šis pilietinio ugdymo(si) modelis, skirtas vyresniųjų klasių mokiniams, skatina jaunuolių saviugdą ir savivaldą. Metodiką galima naudoti socialinių ir humanitarinių mokslų pamokose ir popamokinėje veikloje. Už leidinio turinį atsako rengėjas.

Parengė Judita Akromienė
@ Europos namai
Rėmė Švietimo mainų paramos fondas pagal
Mokinių savivaldos stiprinimo programą

Turinys

Ižanga.....	4
MEP ištakos.....	5
Ko siekiame ir ką ugdomės?.....	5
Ko reikia?.....	7
Plusai ir minusai.....	8
MEP veikla.....	9
MEP struktūra.....	11
Kaip vyksta?.....	14
Rezoliucijų rengimas.....	19
Mokinių iniciatyvos.....	19
Patarimai pradedantiesiems.....	23

Ižanga

Mokomasis Europos Parlamentas (toliau–MEP) – tai pilietinio ugdymo(si) modelis, grindžiamas savanorišku dalyvavimu, savivalda ir tarpusavio mokymusi: jaunuoliai patys renka juos dominančius klausimus ir atstovaujamas politines grupes, skirstosi vaidmenimis ir atsakomybe, keičiasi žiniomis ir nuomonėmis bei atlieka dalyvių vertinimą.

Pagrindinis programos tikslas – išplėtoti MEP veiklą, įtraukiant kuo daugiau jaunuolių iš įvairių Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų, taip pat socialinių mokslų mokytojus bei švietimo darbuotojus. Kadangi MEP veikla organizuojama keliais lygmenimis – regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu, – svarbu,

Tai geriausia pamoka, kurios nemoko mokykloje. Per šią pamoką nesinori nei plepėti su suolu drauge, nei dairytis pro langą. Norisi susikaupti ir kuo daugiau visko išmokti, pamatyti, patirti, pasidalinti ir sužinoti. Linkiu kiekvienam moksleiviui pabuvoti tokioje pamokoje!

Roberta, MEP koordinatorė

kad mokiniai aktyviai dalyvautų pirminėse šios veiklos pakopose. Tuo tikslu MEP dalyviai skatinami inicijuoti MEP veiklą mokykloje ar mieste. O siekiant užtikrinti šios veiklos turinio kokybę, MEP modelis pristatytas Lietuvos mokytojams ir švietimo darbuotojams.

2011 metais vyresniųjų klasių mokiniai iš įvairių Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų dalyvavo:

- regioninėse MEP sesijose Panevėžyje, Šiauliuose, Kaune, Alytuje ir Klaipėdoje,
- komitetų pirmininkų mokymuose Druskininkuose,
- nacionalinėje MEP sesijoje Vilniuje,
- tarptautinėse MEP sesijose Estijoje bei Makedonijoje.

Surengtos MEP simuliacijos švietimo darbuotojams ir mokytojams bei parengtas mokomasis filmas, kurį taip pat galima pažiūrėti šiuo adresu: <http://www.youtube.com/meplithuania>.

MEP ištakos

Mokomasis Europos Parlamentas diegiamas Lietuvoje nuo 2003 metų, kai tarptautinio Mokomojo Europos Parlamento fondo vadovai pakvietė Lietuvą įgyvendinti šį metodą šalyje ir dalyvauti tarptautinėje veikloje. Vakarų Europos šalyse MEP vykdomas nuo 1989 metų, jame dalyvauja visos ES valstybės narės, šalys kandidatės ir asocijuotos ES šalys.

MEP metodiką parengė tarptautinis MEP fondas, remdamasis ilgamete jo įgyvendinimo patirtimi tarptautiniu mastu. Nacionaliniu mastu MEP veiklos pobūdis įvairuoja, atsižvelgiant į bendrojo ugdymo turinio ir MEP įgyvendinimo struktūros ypatumus kiekvienoje šalyje. Lietuvoje MEP veikla skiriasi nuo tarptautinės praktikos šiais aspektais: (1) organizuojama trimis lygmenimis – mokyklos ar miesto, regioniniu ir nacionaliniu; (2) nuo 2011 metų atstovaujama politinėms grupėms, o ne šalims narėms

Ko siekiame ir ką ugdomės?

MEP skatina jaunuolius domėtis, gilinti žinias ir supratimą, bei padeda jiems susidaryti savarankišką nuomonę ir poziciją svarbiais Lietuvos, Europos ir pasaulio viešojo gyvenimo klausimais. Simuliuodami Europos Parlamento veiklą, dalyviai susipažįsta ir gilinasi į aktualius ekonomikos, socialinių reikalų, užsienio politikos, aplinkosaugos, švietimo, kultūros ir kitų sričių klausimus.

MEP – kaip fizika: nesupranti kaip, bet žinai, kad tai tave veikia.

Ridas, dalyvis

MEP skirtas bendrojo lavinimo mokyklų vyresniųjų klasių mokiniams. Šioje veikloje gali dalyvauti visi 15-19 metų jaunuoliai, nepriklausomai nuo jų socialinės ir ekonominės padėties, žinių, įgūdžių ir gebėjimų.

MEP veikla ugdo jaunuolių kritinį mąstymą ir savarankišką vertinimą, gebėjimą priimti bendrus sprendimus. Šis metodas, grindžiamas tarpusavio keitimusi žiniomis, mokymusi vieniems iš kitų, sukuria teigiamą emocinę aplinką, kuri padeda geriau įsisavinti žinias, kritiškai analizuoti informaciją, ugdyti asmeninius, socialinius ir dalykinius gebėjimus. Savanoriškas dalyvavimas ir individualus klausimų ir vaidmenų pasirinkimas yra pritaikytas skirtingiems jaunuolių interesams ir poreikiams.

MEP padeda jaunuoliams:

Asmeninės
kompetencijos

Socialinės
kompetencijos

- savarankiškai rinkti ir analizuoti informaciją,
- rengti viešas kalbas,
- grįsti savo nuomonę ir poziciją,
- ugdyti pilietinę savimone,
- dirbti komandoje,
- ieškoti ir priimti bendrus sprendimus,
- sakyti viešas kalbas,
- teikti argumentus,
- rengti oficialius dokumentus,
- dalintis vaidmenimis ir atsakomybėmis,
- dalintis žiniomis ir nuomonėmis, t.y. ne tik kalbėti, bet ir išklausyti,
- organizuoti mokymus bendraamžiams,
- bendrauti ir bendradarbiauti su kitais socialiniais ir instituciniais veikėjais, t.y. jaunimo organizacijomis, mokyklos administracija, vietos valdžios institucijomis, verslo įmonėmis,

- gilinti žinias ir supratimą apie Lietuvos ir ES viešąją politiką, demokratinį sprendimų priėmimą,
- stiprinti įgūdžius ir gebėjimus dalyvauti viešajame gyvenime,
- ugdyti teisės aktų rašymo įgūdžius,
- ugdyti anglų kalbos įgūdžius (kalbėjimo, klausymo, rašymo).

Ko reikia?

Sklandžiam MEP veiklos įgyvendinimui reikalingi iš anksto parengti vedėjai – pirmininkai, žinantys MEP eigą, struktūrą ir taisykles, gebantys organizuoti nuoseklias diskusijas ir jų bendro rezultato (rezoliucijų) parengimą, vesti posėdžius, objektyviai vertinti dalyvių kompetencijas. Jais gali būti jaunuoliai, dalyvavę ir atrinkti pirmininkų mokymuose.

MEP – vienas įdomiausių ir rimčiausių, bet kartu ir smagiausių įvykių mano gyvenime.

Mantas, dalyvis

Taip pat savarankiškam dalyvių rengimuisi reikia skirti pakankamai laiko – mažiausiai vieną savaitę. Pasirengti mokiniams gali padėti ir mokytojų konsultacijos, pristatymai ir diskusijos klasėse.

MEP veiklą įgyvendinti reikia šių priemonių ir įrangos:

- dalyvavimo taisyklių,
- politinių grupių kortelių,
- rezoliucijos formos,
- rezoliucijos pakeitimo formos,
- vertinimo formų,
- kompiuterių ir projektoriaus arba didelių popieriaus lapų ir rašymo priemonių,
- kopijavimo įrangos.

Pageidautina, kad darbas grupėse – komitetų ir politinių grupių posėdžiai – būtų organizuojami atskirose patalpose su kompiuterine įranga ir interneto prieiga, o bendras darbas – plenariniai posėdžiai – vyktų erdviuose, viešiesiems posėdžiams pritaikytose patalpose su garso ir multimedijos įranga, pvz. savivaldybės tarybos posėdžių salėje.

Finansinių išteklių įgyvendinti MEP modelį poreikis priklauso nuo mokymo struktūros, renginio vietos ir dalyvių gyvenamosios vietos.

Organizuojant *MEP* veiklą mokykloje ar mieste, pagrindines sąnaudas sudaro medžiagos dauginimas, maitinimo (arba kavos pertraukėlių organizavimo) paslaugos, patalpos ir įranga (kompiuteriai, projektorius), interneto prieiga. Pirmąją veiklos dalį – rezoliucijų rengimą ir jų svarstymą komitetų ir politinių grupių posėdžiuose – galima rengti skirtingu laiku ir skirtingose vietose, išskaidant darbą pamokose, pvz., pilietinio ugdymo, lietuvių kalbos, istorijos ir kt., ar po pamokų.

Antrąją veiklos dalį – plenarinius posėdžius – taip pat galima rengti po pamokų dalyviams patogiu laiku, nepriklausomai nuo komitetų ir politinių grupių posėdžių laiko.

Rengiant *MEP* veiklą regioniniu ar nacionaliniu mastu, papildomai reikia pasirūpinti dalyvių vežimu, komandos formavimu, maitinimu ir nakvyne.

Pliusai ir minusai

MEP veiklos stiprybė yra ta, kad jaunuoliams neduodami *gatavi receptai*, jie patys ieško sprendimų į keliamus klausimus. Dalyvių vadinamas *pozityviuoju virusu*, *MEP* metodas pasižymi:

- lanksčia mokymo struktūra (galima rengti vientisą mokymą arba suskirstyti jį dalimis, per pamokas ar po pamokų),
- mokymosi būdų įvairovė (savarankiškas rengimasis, darbas komandoje, skirtingų vaidmenų atlikimas ir kt.),
- pasirinkimo pagal skirtingus interesus ir poreikius galimybėmis: dalyviai gali rinktis svarstomus klausimus ir atstovaujamas politines grupes, būti dalyviu ar pirmininku, rengti pranešimus ir sakyti kalbas ar dalyvauti diskusijoje ir užduoti klausimus,
- mokymosi vieniems iš kitų principu: nepaisant to, koks dalyvių savarankiško pasirengimo lygmuo, *MEP* sesijos metu jie mokosi vieni iš kitų,

- teigiama, atpalaiduojančia emocine aplinka, kuri stiprina dalyvių motyvaciją, skatina jų iniciatyvą, padeda įsisavinti žinias ir ugdyti įvairias kompetencijas,
- didėjančių bendraminčių ir draugų būriu.

Pats nuostabiausias ir, žinoma, neišgydomas virusas, kurio simptomai: nauji draugai, gera nuotaika ir naujos žinios.

Žemyna, dalyvė

paskleisti įgytas žinias ir patirtį savo bendraamžiams, inicijuodami *MEP* veiklą mokyklose ar mieste, pirmininkaudami regioninėse ir nacionalinėse *MEP* sesijose, dalyvaudami tarptautinėje *MEP* veikloje. Taip pat mokymo turinio kokybė pagerėtų, ypač mokyklos ar miesto lygmeniu, jei mokytojai padėtų jaunuoliams iš anksto pasirengti, pvz., surengtų dalyvių pasirinktų klausimų, Europos Parlamento politinių grupių programų pristatymus ir diskusijas pamokose ir pan.

Pagrindinis trūkumas – trumpas jaunuolių dalyvavimo laikotarpis: kadangi *MEP* yra skirtas vyresniųjų klasių mokiniams, jie dalyvauja šioje veikloje vienerius arba daugiausia dvejus metus. Šis laikotarpis yra nepakankamas, kad dalyviai galėtų

MEP veikla

Kasmet rengiama kelių pakopų *MEP* veikla, kuri sudaro jaunuoliams galimybę nuosekliai mokytis ir tobulinti įvairias kompetencijas, renkantis skirtingus vaidmenis ir atsakomybes:

- pirmininkų mokymas (2–3 dienų trukmės): parengiami vedėjai – pirmininkai, kurie vėliau veda tarpines, regionines ir nacionalines *MEP* sesijas, inicijuoja šią veiklą mokykloje ar mieste. Mokymus veda buvę (ankstesnių sesijų) pirmininkai. Dalyviai supažindinami su parlamentinėmis procedūromis ir *MEP* veikla;

- tarpinės – mokyklinės, tarpmokyklinės ar miesto, – sesijos. Nuo 2007 metų moksleivių iniciatyva pradėtos rengti *MEP* sesijos vienoje ar keliose miesto ar rajono mokyklose. Išplėtojus šią veiklą ir mokytojams padedant užtikrinti jų turinio kokybę, tarpinės sesijos ilgainiui galėtų pakeisti regionines;
- regioninės *MEP* sesijos (3–4 dienų trukmės): dalyvauja apie 50 mokinių, atrinktų tarpinėse sesijose arba užsiregistravę savarankiškai;
- nacionalinė *MEP* sesija (4–5 dienų trukmės): dalyvauja apie 100 ankstesnėse sesijose atrinktų dalyvių.
- dalyvavimas tarptautinėse *MEP* sesijose: 10–15 geriausių ankstesnėse sesijose pasirodžiusių dalyvių atrinkami į tarptautines *MEP* sesijas, kurios rengiamos dukart per metus įvairiose ES šalyse. Papildomas atrankos kriterijus – anglų kalbos žinios ir įgūdžiai.

Visuose renginiuose organizuojami komandos formavimo užsiėmimai, kurie padeda dalyviams geriau pažinti ir suprasti vieniems kitus, sklandžiau dirbti grupėse ir, žinoma, užmegzti naujas pažintis.

Pagrindinės sėkmės prielaidos būtinos efektyviai *MEP* veiklai yra: visi komandos nariai turi kalbėti aiškiai, dalyvauti diskusijose ir turėti lygias galimybes pasisakyti, išklausti ir palaikyti vieni kitus. Tam pasiekti komandos formavimo

užsiėmimų metu dalyviai aktyviai tobulina savo darbo komandoje įgūdžius, mokosi, kaip daryti įtaką kitiems ir pasirinkti tinkamą požiūrį, kaip vesti savo komandas reikiama linkme.

Patyriminės pedagogikos principais paremta komandos formavimo užsiėmimų programa tobulina dalyvių asmenines ir socialines kompetencijas.

- sąmoningas silpnųjų ir stipriųjų asmeninių savybių įsivertinimas,

Asmeninės
kompetencijos

MEP sesijos man yra unikali patirtis. Jų metu tikrasis Lietuvos elitas, pažangūs ir drąsiai s mokiniai, susirenka į vieną vietą aktyviai dalintis savo idėjomis, mintijimu ir įdomiais patyrimais. Kiekvienas iš jų yra lyderis, kurį tik reikia paskatinti. Tai veža.

Norbertas, komandos formuotojas

- pasitikėjimo savimi ir asmeninės vertės gerinimas,

- teigiamų asmeninių savybių ugdymas,
 - baimių įveikimas,
 - kūrybingumo, iniciatyvumo, spontaniškumo skatinimas,
 - savo vertybių sistemos nagrinėjimas,
 - atsakomybės ir nuoseklumo skatinimas,
- skatinimas labiau įsiklausyti į kitą žmogų,
 - kontaktų užmezgimas,
 - sprendimų priėmimo ir bendradarbiavimo, komandinio darbo gerinimas,
 - stereotipų laužymas,
 - empatijos ugdymas,
 - konfliktų sprendimo gerinimas.

MEP struktūra

Komitetai

Komitetą sudaro pirmininkas ir 10-20 deputatų. Komiteto posėdžiuose deputatai dalijasi nuomonėmis svarstomu klausimu, rengia rezoliucijos projektą, svarsto pateiktus pakeitimus ir balsuoja (dėl pakeitimų ir rezoliucijos projekto teksto atskirai). Komitetą sudaro politinių grupių atstovai, iš kurių renkamas pagrindinis pranešėjas, kuris rengia ir plenariniame posėdyje pristato rezoliucijos projektą ir jos pagrindimą. Kitų politinių grupių atstovai gali skirti *šešėlinius* pranešėjus, kurie dirba kartu su pagrindiniu pranešėju rašant pranešimą, o jei nesutinka su pranešimo nuostatomis, teikia pakeitimus tam pranešimui.

*Tik pasibaigus vienai sesijai,
aš nekantraudama laikiu kitos.*

Ieva, dalyvė

Komiteto pirmininkas atsako už:

- komiteto posėdžių darbotvarkės sudarymą,
- kiekvieno posėdžio atidarymą ir uždarymą,
- tvarkingą diskusijų organizavimą laikantis parlamento procedūrų, nusprendžiant dėl kiekvieno deputato pasisakymų konkrečia tema trukmės bei skaičiaus,
- rezoliucijos projekto parengimą,

- komiteto balsavimo dėl pakeitimų ir rezoliucijos projekto organizavimą,
- pagrindinio ir šešėlinių pranešėjų išrinkimą,
- rezoliucijos projekto išdalinimą visiems sesijos dalyviams laiku.

NB! Komiteto pirmininkas, kaip ir kiti komiteto nariai, gali reikšti savo nuomonę ir turi balso teisę.

Politinės grupės

Politinės grupės sudaromos proporcingai Europos parlamente veikiančioms politinėms grupėms.

Politinės grupės svarsto komitetuose parengtų rezoliucijų projektus, rengia savo pozicijas ir pakeitimus, skiria pranešėjų (arba *šešėlinių* pranešėjų), kurie rengia pranešimus plenariniam posėdžiui, kandidatūras. Šie kandidatai patvirtinami komitetuose.

Politinės grupės pirmininkas atsako už:

- politinės grupės ideologijos ir vertybinių prioritetų aptarimą su visais politinės grupės nariais;
- politinės grupės posėdžių darbotvarkės sudarymą,
- kiekvieno posėdžio atidarymą ir uždarymą,
- tvarkingą diskusijų organizavimą laikantis parlamento procedūrų, nusprendžiant dėl kiekvieno deputato pasisakymų konkrečia tema trukmės bei skaičiaus,
- rezoliucijų pakeitimų parengimą,
- pranešėjų skyrimą ir politinių grupių pranešimų parengimą plenariniam posėdžiui,
- politinės grupės pozicijų priėmimą.

Politinės grupės pirmininkas, kaip ir kiti politinės grupės nariai, gali **reikšti savo nuomonę ir turi** balso teisę.

Pranešėjai

Pranešėjai – tai deputatai, kurie rengia ir pristato pranešimus plenariniame posėdyje svarstant rezoliucijas.

- Pagrindinis pranešėjas, vienos iš politinių grupių atstovas komitete, (kartu su *šešėliniais* pranešėjais) rengia pranešimą plenariniam posėdžiui, kuriame pristato rezoliucijos esmę ir argumentus, pagrindžiančius teisės akto nuostatas taip, kad kiti deputatai suprastų komiteto siūlymus. Baigiamąjį pranešimą dėl rezoliucijos prieš balsavimą gali daryti ir kitas pranešėjas, tačiau jis turi būti to paties komiteto narys.
- *Šešėliniai* pranešėjai – kitų nei pagrindinis pranešėjas politinių grupių atstovai komitete, kurie kartu su pagrindiniu pranešėju rengia pranešimą, taip pat teikia pakeitimus tam pranešimui, jei su juo nesutinka.
- Kitų politinių grupių atstovai rengia ir pristato atstovaujamos politinės grupės poziciją dėl rezoliucijos.
- Individualūs deputatai taip pat gali pristatyti savo asmeninę nuomonę.

Plenariniai posėdžiai

Rezoliucijų priėmimo procedūra sudaryta iš dviejų dalių: rezoliucijų projektų svarstymo ir balsavimo. Posėdžius veda parlamento pirmininkas ir jo pavaduotojai.

Parlamento pirmininkas ir pavaduotojai

Pirmininkas vadovauja parlamento posėdžiams: atidaro, nutraukia ir uždaro posėdžius; užtikrina, kad būtų laikomasi parlamento darbo taisyklų; palaiko tvarką; kviečia kalbėtojus; užbaigia debatus; teikia rezoliucijas balsavimui bei praneša balsavimo rezultatus.

Pirmininko pavaduotojai padeda pirmininkui atlikti savo pareigas, o prireikus jį pakeičia. Jie vykdo balsų skaičiavimą.

Parlamentinės procedūros

Kreipdamiesi į Parlamentą deputatai turi atsistoti ir kalbėti aiškiai. Norėdami kalbėti deputatai turi iškelti kortelę. Gavę pirmininko leidimą kalbėti deputatai turi padėkoti už

suteiktą žodį (*Ačiū už man suteiktą žodį*).

Deputatams neleidžiama pertraukti pirmininko ar kalbėtojo, kuriam tuo metu yra suteiktas žodis.

Deputatai privalo gerbti pirmininko sprendimus, kad užtikrintų sklandų

parlamento darbą. Nesilaikantys nustatytų taisyklių deputatai paraginami laikytis tvarkos (2 kartus), o įspėjimų nepaisantys gali būti paprašyti išeiti iš posėdžių salės.

Jei deputatas negirdi ar nesupranta, kas sakoma, jis iškelia kortelę.

Mokomasis Europos Parlamentas – tai karuselė, kuri įtraukia taip greitai ir įdomiai, jog vėliau neįmanoma pamiršti ir atsiriboti nuo šio projekto.

Rimvydas, dalyvis

Kaip vyksta?

Pasirengimas

Prieš kiekvieną MEP sesiją reikia parengti klausimus, kurie bus svarstomi komitetų, politinių grupių ir plenariniuose posėdžiuose. Klausimų kiekis priklauso nuo dalyvių skaičiaus: viename komitete turėtų būti ne mažiau kaip 7 nariai, o politinėje grupėje – bent 3 atstovai. Klausimus parengti gali ir pirmininkai. Rengiant klausimus, reikėtų atsižvelgti į jų svarbą jaunimui, problemišumą, jie turi būti aiškiai ir išsamiai aprašyti.

Paskelbiama dalyvių registracija. Registracijos anketoje dalyviai, susipažinę su klausimais, pasirenka atstovaujamą komitetą ir politinę grupę, nurodydami tris pasirinkimo alternatyvas prioritetine tvarka. Pranešus dalyviams apie registracijos rezultatus, viena–dvi savaitės skiriamos savarankiškam pasirengimui: informacijos pasirinktu klausimu rinkimui, susipažinimui su atstovaujamos politinės grupės programa, taip pat kitų politinių grupių programomis. Šie klausimai gali būti pristatomi ir svarstomi pilietinio ugdymo ar istorijos pamokose.

NB! Nerekomenduojame jaunuoliams vadovautis jau parengtais ES teisės aktais ir patvirtintomis Europos Parlamento politinių grupių pozicijomis, siekiant formuoti jų savarankišką nuomonę.

Darbo eiga

- Įvadinis politinių grupių posėdis – *ideologijos ir vertybinių prioritetų aptarimas, atsižvelgiant į posėdyje (komitetuose) svarstomus klausimus.*
 - Komitetų posėdis I – *rezoliucijų projektų rengimas.*
 - Politinių grupių posėdis I – *rezoliucijų projektų svarstymas, pozicijos priėmimas, pakeitimų rengimas.*
 - Komitetų posėdis II – *pakeitimų svarstymas, balsavimas dėl pakeitimų ir rezoliucijų.*
 - Politinių grupių posėdis II – *pozicijos priėmimas dėl komitete priimtų rezoliucijų projektų.*
 - Plenarinis posėdis I – *rezoliucijų pristatymas ir svarstymas.*
 - Politinių grupių posėdis III – *galutinės pozicijos priėmimas.*
 - Plenarinis posėdis II – *balsavimas dėl rezoliucijų.*

Įvadinis politinių grupių posėdis

Deputatai aptaria politinės grupės ideologiją, programą ir vertybinius prioritetus, atsižvelgdami į posėdyje (komitetuose) svarstomus klausimus.

Išrenkamas politinės grupės pirmininkas, jeigu jis nėra iš anksto paskirtas.

Komitetų posėdis I

Deputatai komitetuose pasisako svarstomais klausimais, atsižvelgdami į jų atstovaujamos politinės grupės programą. Deputatų nuomonė gali būti ir neįtraukta į rengiamą rezoliuciją – tokiu būdu tik pristatoma kiekvienos politinės grupės pozicija. Deputatai gali pateikti ir asmeninę nuomonę svarstomais klausimais.

- Rengiami rezoliucijų projektai.

Politinių grupių posėdis I

- Svarstomi rezoliucijų projektai: juos pristato politinės grupės atstovas(-ai) komitete.

- Jei politinė grupė ar jos nariai nesutinka su dokumento nuostatomis, jie rengia pakeitimą(-us). Pakeitimus gali teikti kiekvienas deputatas ar jų grupė – savo arba politinės grupės vardu.
- Skiriami atstovai, kurie pristatys pakeitimą(-us) komitete
- Skiriami pagrindinio (ir šešėlinio) pranešėjo kandidatai svarbiais politinei grupei klausimais.

Komitetų posėdis II

- Svarstomi pakeitimai dėl rezoliucijų projektų.
- Balsuojama dėl pakeitimų (kiekvieno atskirai).
- Balsuojama dėl viso dokumento teksto.
- Išrenkami pagrindiniai (ir šešėliniai) pranešėjai iš politinių grupių siūlomų kandidatų.

Pirmininkai (ar jų įgalioti atstovai) atsako už rezoliucijų tekstų sutvarkymą pagal nustatytus reikalavimus bei dokumentų išdalijimą visiems deputatams.

Politinių grupių posėdis II

- Priimama pozicija dėl komitetuose priimtų rezoliucijų projektų.
- Skiriami atstovai, kurie pristatys politinės grupės poziciją plenariniame posėdyje.

Komitetų pirmininkai atsako už rezoliucijų dokumentų parengimą ir išdalinimą visiems deputatams.

Plenarinis posėdis I

Plenariniuose posėdžiuose deputatai susodinami pagal politines grupes.

Pirmininkas paskelbia rezoliucijų svarstymo tvarką. Diskusijų trukmę ir galimą diskusijoms skirtą laiką pratęsimą nustato pirmininkas.

• Pirmininkas perskaito gautus pakeitimus raštu,
delegatai juos užsirašo	5 min
• Rezoliucijos pristatymas ir pagrindimas
<i>Pagrindinis pranešėjas</i>	5+5 min

- **Politinių grupių pozicijos** 10+10 min
Po 1–2 min kiekvienam atstovui
- **Prašau žodžio (atvira diskusija)** 10 min
Po 1 min kiekvienam atstovui

Pranešimų seka sudaroma pagal politinių grupių dydį, pradedant nuo didžiausios. Rezoliucijos ir politinių grupių pozicijų pristatymo metu, deputatai, iškėlę politinės grupės kortelę, gali užduoti klausimus ar pateikti argumentus kalbėtojų (jei jis sutinka).

Rezoliucijų pakeitimų svarstymas galimas plenariniame posėdyje, jei jie pateikiami raštu pirmininkui prieš posėdžio pradžią ir juos pateikia politinė grupė arba ne mažiau nei 5 procentai deputatų.

Pakeitimai svarstomi kartu su rezoliucija.

Diskusijoje *Prašau žodžio* (atviroje diskusijoje) posėdžio pirmininkas turi užtikrinti, kad skirtingų politinių grupių atstovai turėtų galimybę pasisakyti.

Įdomus patyrimas, labai aukšto lygio proto mankšta ir įdomus nuovargis.

Robertas, dalyvis

Politinių grupių posėdis III

- Priimama galutinė politinės grupės pozicija dėl rezoliucijos.
- Atskiri grupės nariai gali nesutikti su bendra pozicija.

Plenarinis posėdis II – balsavimas

- Baigiamasis pranešimas 2 min
- Balsavimas dėl pakeitimų raštu 2 min
- Pakeitimų žodžiu siūlymai ir balsavimas 5 min
- Balsavimas dėl rezoliucijos 5 min
- Balsų skaičiavimas 3 min

Baigiamasis pranešimas

Baigiamąjį pranešimą sako pagrindinis pranešėjas arba kitas tos pačios ar kitos politinės grupės, pritariančios rezoliucijos turiniui, atstovas. Šioje kalboje pranešėjas gali atsakyti į ankstesniame posėdyje deputatų iškeltus klausimus ir argumentus.

Pakeitimai raštu

Pakeitimus raštu gali siūlyti bet kuris deputatas. Pakeitimai raštu yra teikiami ant specialios pakeitimų formos. Visi pakeitimai raštu turi būti perduoti plenarinio posėdžio pirmininkui prieš rezoliucijos nagrinėjimą. Pakeitimus raštu teikiantysis(-ieji) gali pristatyti per pranešėjo kalbą arba atviros diskusijos metu.

Pakeitimai žodžiu

Pakeitimus žodžiu gali siūlyti bet kuris deputatas. Jam perskaičius siūlomą pakeitimą, pirmininkas paprašo atsistotųjų, kurie prieštarauja jo teikimui. Jei atsistoja bent 10 narių, pakeitimas nesvarstomas. Jei atsistoja mažiau – jis teikiamas balsuoti. Jei neatsistoja niekas – pakeitimas iškart laikomas priimtu.

Balsavimas

Deputatai balsuoja pakeldami kortelę.

Politinių grupių atstovai suskaičiuoja savo grupės balsus ir atsistoję praneša rezultatus. Balsai skelbiami tokia tvarka: UŽ – ..., PRIEŠ – ..., SUSILAIKĖ –

Pirma balsuojama dėl pakeitimų raštu, paskui – dėl rezoliucijos. Ir pakeitimams, ir visai rezoliucijai priimti reikia balsų daugumos. Jei balsų *už* ir *prieš* yra po lygiai, rezoliucija laikoma atmesta. Balsuojant deputatai turi teisę susilaikyti. Pvz., jeigu balsų *už* yra 25, *prieš* – 15, o susilaikiusiųjų – 14, skaičiuojami tik *už* ir *prieš* balsai, ir šiuo atveju rezoliucija būtų priimta.

Esant pakeitimams žodžiu, kuriems prieštarauja mažiau nei 10 deputatų, balsuojama dėl rezoliucijos su šiais pakeitimais.

Balsų skaičiavimas

Pirmininko pavaduotojai suskaičiuoja visus balsus, o pirmininkas paskelbia balsavimo rezultatus.

Ir pakeitimams, ir visai rezoliucijai priimti reikia balsų daugumos. Jei balsų už ir prieš yra po lygiai, rezoliucija laikoma atmesta

Rezoliucijų rengimas

Rezoliucija – tai ketinimų pareiškimas, parengtas parlamento nario ar narių aktualių Europos Sąjungai klausimu.

Daugelyje rezoliucijų pareiškiamas noras priimti kokią nors politikos kryptį, sutartį, deklaraciją arba konvenciją. Tai gali būti bendro pobūdžio pareiškimai arba pareiškimai, nurodantys, kokia kryptimi turėtų veikti ES, visų pirma - Europos Komisija, kuri gali siūlyti teisės aktus. Šiais pareiškimais gali būti smerkiami vienos iš valstybių narių arba ne valstybės narės veiksmai, gali būti raginama imtis veiksmų, reikalaujama sankcijų.

Rezoliuciją sudaro vienas teiginys, kurio dalys skiriamos kableliais ir kabliataškiais. Teiginio objektas – oficiali institucija, šiuo atveju – Mokomasis Europos Parlamentas.

Pakeitimai – tai rezoliucijos teksto pakeitimai ar papildymai, t.y. teksto dalių išbraukimas, naujų teiginių įtraukimas arba jų pakeitimas. Pakeitimų teikėjai turi juos pateikti komiteto pirmininkui per antrąjį posėdį arba plenarinio posėdžio pirmininkui prieš rezoliucijos svarstymą plenariniame posėdyje. Pakeitimai turi būti parengti raštu ant specialiai tam skirtų formų.

Pažymėdama, jog MEP yra be galo smagus užsiėmimas, patvirtinu, jog žaisdamas dar ir sužinai labai daug vertingos informacijos.

Lina, dalyvė

Mokinių iniciatyvos

Alytiškių patirtis

Alytuje moksleivių iniciatyva *MEP* sesijos kasmet organizuojamos nuo 2008 metų. Alytaus dalyviai – vieni pirmųjų, kurie pradėjo rengti tarpines sesijas, norėdami plačiau paskleisti gerąją *MEP* patirtį tarp savo bendraamžių.

Sudarę organizacinę grupę iš veiklių *MEP* dalyvių, jie pristatė šią veiklą Alytaus miesto savivaldybės atstovams ir užtikrino ilgalaikį bendradarbiavimą ir paramą šiai veiklai Alytuje. Supažindinę vietos žiniasklaidą ir verslo įmones su *MEP* veikla, jaunuoliai užtikrino informacijos sklaidą mieste ir paramą būtiniausioms paslaugoms.

Kaip veikiamo?

- Gimsta sumanymas suorganizuoti *MEP* sesiją mieste. Valio!!!
- Deriname finansinius klausimus: jei organizuoti sesiją reikia lėšų, sudarome sąmatą ir ieškome finansavimo šaltinių, pvz., rengiame projektus, susitinkame su privačių įmonių atstovais, prašome mokyklos paramos ir pan.
- Pasirengiame sesijai:
 - ✓ numatome galimą dalyvių skaičių ir jų informavimo bei pritraukimo būdus. Svarbu numatyti, kaip motyvuoti moksleivius dalyvauti sesijoje: bendraujame su konkrečiais asmenimis, žiniasklaidos priemonėse nemokamai talpiname kvietimus dalyvauti;
 - ✓ ieškome patalpų: mokyklų aktų salių, klasių;

- ✓ renkame svarstomus klausimus ir mokymų vedėjus: klausimai gali būti svarbūs ir regiono moksleiviams, ir visai visuomenei;
- ✓ sudarome programą ir rengiamės jai: mokymų pradžioje visuomet numatomas laikas komandos formavimo užsiėmimams;
- ✓ kviečiame garbius svečius, pvz., miesto merą ar vicemerą, jaunimo reikalų koordinatorių, žiniasklaidos atstovus ir kitus asmenis, padėjusius surengti sesiją.
- Paskelbiame apie sesiją:
 - ✓ patalpiname skelbimus spaudoje;
 - ✓ išplatiname kvietimus per savivaldybės švietimo skyrių, jaunimo organizacijas; susitinkame su galimais dalyviais ir pan.
- Organizuojame sesiją:
 - ✓ užsiregistravusiems dalyviams siunčiame informaciją;
 - ✓ patikriname, ar įvykdėme visus pasirengimo darbus;
 - ✓ paruošiame dalomąją medžiagą;
 - ✓ įgyvendiname sesiją.
- Pasibaigus sesijai visada atliekame baigiamuosius darbus:
 - ✓ išplatiname pranešimą žiniasklaidai ir partneriams;
 - ✓ dalijamės su dalyviais nuotraukomis ir filmuota medžiaga;
 - ✓ renkame dalyvių vertinimą;
 - ✓ padedame veikliesiems *mepininkams* organizuoti šią veiklą savo mokykloje, mieste ar rajone.

Priklausomybė, nuo kurios nesinori pasveikti.

Jomantė, dalyvė

Alternatyvi MEP sesija

Alytaus Jotvingių gimnazijoje pasirinkta alternatyvi *MEP* sesijos struktūra: įžanginiame susitikime, susipažinę su klausimais ir pasiskirstę į komitetus, dalyviai savarankiškai rengė rezoliucijas laisvu laiku ir jiems patogioje aplinkoje.

Po savaitės dalyviai susirinko į plenarinį posėdį mokyklos aktų salėje svarstyti parengtų rezoliucijų.

Šiauliečių patirtis

Dalyvių teigimu, *MEP* turi tokią ypatybę – įtraukti ir nebepaleisti: pasibaigus vienai sesijai, nekantriai laukiama kitos. Norėdami, jog kuo daugiau jaunuolių sužinotų ir sudalyvautų *MEP*, savo iniciatyva suorganizavome tarpinę sesiją Šiauliuose.

Susibūrę *MEP* senbuviai, sudarėme klausimus komitetams, sukūrėme registraciją internete ir išplatino kvietimus. Mokymą surengėme Šiaulių universitete.

Sprendžiant iš dalyvių atsiliepimų, kuriuose teigiama, kad *MEP* jiems padėjo atrasti save ir jie nekantriai laukia progos dalyvauti kitose sesijose, galime drąsiai teigti, kad dalyviai užsikrėtė *MEP* virusu. Jie išmoko naujų dalykų ir įgijo naujų įgūdžių. Tarpinėje sesijoje analizuotos moterų galimybių užimti aukštus postus, Europos ekonominės integracijos, vieningo Europos Sąjungos atstovavimo tarptautinėje arenoje ir branduolinės energetikos problemos, sudarė galimybę jaunuoliams įsigilinti į šiuos klausimus, pasidalinti nuomonėmis; taip pat tobulinti viešojo kalbėjimo, kalbos ir minčių raiškos, nuoseklaus dėstymo ir diskutavimo įgūdžius, mokytis argumentuoti ir oponuoti.

MEP veikla padaro Europos Sąjungą ir jos institucijas suprantamas, leidžia ne tik patirti kaip veikia Europos Parlamentas, bet ir suvokti kaip dirba kiekviena savivalda – Lietuvos Respublikos Seimas, Šiaulių miesto savivaldybė ar mokykla. *MEP* padeda geriau suprasti opias globalias problemas, svarbias kiekvienam piliečiui, formuoti asmeninę nuomonę ir poziciją šiais klausimais, įgyti naujų įgūdžių. Tai ir yra švietimo paskirtis, todėl

vertėtų *MEP* sesijas organizuoti ir pamokų metu, – anglų kalbos, lietuvių kalbos, istorijos ar pilietiškumo ugdymo.

Mums, organizatoriams, šis mokymas taip pat padėjo įgyti organizacinių įgūdžių: organizuoti sesiją ir jai pirmininkauti buvo ne ką mažiau smagu, nei tiesiog dalyvauti, nors tai ir pareikalavo daugiau atsakomybės ir sutelktumo. O didžiausias atpildas – kai po sesijos sulauki pagyrimų iš dalyvių.

Patarimai pradedantiesiems

MEP metodas gali būti naudojamas ir formaliajame, ir neformaliajame ugdyme. Šią veiklą gali įgyvendinti visi norintieji – mokiniai, mokytojai, formaliojo švietimo darbuotojai ir neformaliojo ugdymo specialistai. Tam tereikia:

- susisiekti su *Mepininkais*, dalyvavusiais *MEP* veikloje ar *MEP* koordinatoriais – *Europos namais*,
- suburti komandą, kuri rūpintųsi organizaciniais klausimais,
- apsilankyti svetainėje www.mep.lt ir susipažinti su *MEP* eiga ir metodika,
- nusiteikti prasmingai ir įdomiai praleisti laiką.

Nusprendusieji pabandyti, visada gali kreiptis į *MEP* tinklo atstovus ir *Europos namų* komandą papildomos informacijos, konsultacijų ar kitos pagalbos. *MEP* koordinatorių duomenis galima rasti svetainėje www.mep.lt.